

ביותר לבני הקהילה, וכפי שאנו שומעים מחדב"ג הגרש"צ שליט"א: "לא יאומן איך שהיה מסור לבני הקהילה, גם כאשר ישב בביתו לא פסק הטלפון מלצלצל בשאלות פרטיות וכלליות, והיו אלו לא רק מקהילות סאטמר, אלא מכל קהלות הקודש בעיר שראו בו דמות תורנית וסמכות עליזנה הן בהלכה והן בדרכי החיים. "אחת מביקוריו אצל כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמר שליט"א בארה"ב שאל אותו כ"ק האדמו"ר שליט"א מתי הוא חוזר ללונדון? ענה לו מר"ח בדרך צחות: **אני חוזר במהירות האפשרית ביותר, כי כל יום שאני שווה כאן בארה"ב, הרי אני משלם אח"כ בלונדון על כך בתשלומי ארבעה וחמשה...**

מוסיף הגרש"צ שליט"א: "סיפר לי אברך חשוב שהיה לו חתן בביתו לפני נישואיו, אולם מחמת שמצבו הכלכלי היה קשה, החליט בנו החתן שהוא יטוס לארה"ב שם יתרים את הציבור עבור הוצאות נישואיו, אולם בטרם החלטתו ביקש האב להימלך על כך עם מו"ח".

"הלה הגיע למו"ח וסיפר לו אודות מצבו הקשה בביתו, אולם כאשר שמע מו"ח שהוא רוצה שבנו החתן יטוס לארה"ב לא נחה דעתו, ואמר לו שבשום אופן לא ישלח את בנו לארה"ב לאסוף כספים לנישואיו, בהוסיפו את חומרת הדבר, שהדבר דומה לאחד הידוע לנו על אורגן היטב אולם אם הוא יעבור בידיו בשדה בעבודות קשות במשך תקופה גדולה הרי שבאופן טבעי ישחק אצלו חוש הנגינה, כך גם אמר לו מו"ח: דע לך, שחתן עדין נפש וירא ה' הנוסע לארה"ב לאסוף כספים הרי הוא מאבד את חושיו העדינים וחבל לך, מו"ח הפטיר בפניו ואמר לו: כיון שאני הוא הגורם להפסד הכספי שלך, הריני מקבל על עצמי לשלם חלק נכבד מההוצאות של הנישואין.

"אספר בזה עובדה נוספת המעידה על התמסרותו. באחד הימים הוצרך אחד הגבאים של מו"ח לנסוע לארה"ב לצורך שמחה משפחתית. מו"ח ביקש ממנו שיתמך כמה דקות ואז נכנס לחדר ויצא עם מעטפה ובתוכה סכום נאה ומכובד, ואמר לו שבכסף הזה יקנה מתנות לילדיו כאשר יחזור לביתו.

"מסירותו לזולת הפליאה גדולים וטובים. בהזדמנות סיפר לי מו"ח, כי פעם הגיע אליו יהודי בן תורה ותינה בפניו את צרתו כי בתו הגיע לפרקה והוא חושש שבתו לא תרצה להינשא לחתן בן תורה, מו"ח ראה שהדבר כואב לו ביותר, החליט על אתר לא להביט על חשיבותו וההלך לביתו של אותו יהודי, וכך ישב בביתם וסיכנע במשך קרוב לשעה את בתו אודות חשיבות **הבן תורה בדורנו וכי אין אושר יותר גדול מלהינשא לבן תורה שהוא תכלית החיים, וכך ניאותה להינשא לבן תורה לשמחת לבו של האב.**

"עובדה הווה בחתן ביום חופתו שמשום מה לא היה רגוע לקראת הקמת ביתו ועד כדי כך שהוא פיהד ללכת לחופה, כאשר הדבר הגיע למו"ח, קרא לו מו"ח וישב עמו כשעה, תוך שהוא הרגיעו ועודדו שכל הדברים יסתדרו על הצד הטוב ביותר, לימים התבטא החתן ואמר שבוכות שמו"ח שוחח עמי והרגיעו הוא הגיע לחופה רגוע ושלו וכך זכה להקים בית נאמן בישראל.

"עובדה הווה באחד ממקורביו שאשתו חלתה ל"ע, הלה המתין לתוצאות מהבדיקות שערכו לה בבית"ח, ותוך כדי הוא התקשר למו"ח ותינה בפניו שהוא מאוד לחוץ מתוצאות הבדיקות וכו', נענה לו מו"ח ואמר לו מתוך השתתפותו כנה בצער: "דע לך שאני גם לחוץ מאוד מהתוצאות, כך הביא לזולת את ההרגשה שהוא נושא עמו את צרתו יחידו בבחינת 'מציר בצרתן של ישראל'.

"כך טיפל רבות בעניני שלום בית, כאשר שעות על גבי שעות הקדיש לכן, ולא אחת אף היה עד עד השעות הקטנות של הלילה לצורך כך.

אלוף המידות

"בכלל היו מידותיו להפליא. לא אחת כאשר נאלץ לומר בדרשתו דברי מוסר נוקבים וחריפים לבני הקהילה בענינים שונים, היה אח"כ מתנצל ואומר בענותנותו שהוא מחויב לומר דברים נוקבים אלו, ואם לא הרי הוא כמועל בתפקידו.

"אחד מבני הקהילה סיפר לי שפעם ראה את מו"ח משוחח עם אחד הממתפללים, ותוך כדי השיחה, התווכח הלה בקולי קולות עם מו"ח ואף דיבר בפניו בבזיון ממש, לאחר מכן כאשר ליווה את מו"ח לביתו, הרגיש מו"ח שהוא כועס על אותו יהודי שביזה אותו, אולם מו"ח ענה לעומתו: "דע לך, שאין אני דן אותו כלל לכף חובה, יודע אני שהלה עובר מקרים קשים בביתו, והנני מחוייב לדונו לכף זכות למרות דיבוריו הכ"כ קשים כנגדי.

"כך בטוהר מידותיו הנאצלות מעולם לא הביט על מעמדו וכבודו האישי. כל אימת שהגיע מגיע לחתונה וראה שאחוזים לפני ברהמ"ה המתין מחוץ לאולם, בכדי שהמתונים לא יצטרכו לכבדו בו ברכות ובכך לדלג על מכובדים אחרים ששהו במקום.

מוסיף מקרובו רבי ישראל יעקב שליט"א: "מסירותו לכל אכן הפליאה אותנו תמיד. רבינו היה ממש רועה נאמן האהוב

ומקובל על בני הקהילה, ואף כאשר הקהילה התחלקה, ביקשו שני הקהילות כי רבינו ימשיך לכהן ברבנות בשני הקהילות, ואכן הוא חילק את זמנו ותפילותיו בין שניהם, כשכיהן ברבנות שני הקהילות בחכמה בתבונה ובדעה.

"אחד הרבנים מתלמידיו החשובים סיפר לי כי בעת שנבחר לרבנות עלה לבית רבינו לשמוע ממנו דברי הדרכה לקראת כהונתו, ובין פניני דבריו שאל אותו רבינו כך: כידוע לך, הנני משמש ברבנות בב' קהילות גדולות ונכבדות בלונדון. כמה אחווים לדעתך הנני מקדיש לקהילה האחת וכמה לאחרת?

"הלה סיפר: "נבוכותי לשמע שאלתו, והשבתי בחצי-פה כי בוודאי מחלק הוא 50%-50%

"לא ולא", שלל רבינו נחרצות את תשובתי. נדרבתי להמשך הדברים, ורבינו מאיר אלי פניו בהבהירו: "100%-100%. מאה אחוז לזה ומאה אחוז לזה... כיצד ייתכן? אלא זו היא טיבה של שימוש הציבור, להיות מסור לכל אחד ואחד, בשלמות מוחלטת..."

דיני תורה

עוד מספר לנו חדב"ג הגרש"צ שליט"א: "מסירותו באה לידי

ביטוי גם דיני תורה שלקה על עצמו. בדרך כלל ישב לבד ולפעמים צירף אליו עוד ב' תלמידי חכמים לשבת עמו. אך מעולם לא אבה לקחת תשלום עבור הריני תורה. היו פעמים שהצצירו בו לקחת כסף מחמת שהדינים ארכו זמן רב וגולו לו מזמנו היקר, אולם הוא נענה ואמר שאם אתם רוצים תביאו את הכסף לקהילה לתועלת הלומדים והמתפללים.

"ישרותו דיני התורה היתה להפליא. סיפר לי יהודי נכבד מלונדון, שקבע דין תורה אצל מו"ח לשעה מסוימת, הלה הקדים במספר דקות והמתין בחדר החיצוני עד שהבעל דין השני יגיע. וכאשר צלצל השני בדלת, אמר מו"ח לבעל דין שהגיע הראשון שלא ילך לפתוח את הדלת תחתיו, דהרי בזה יאה כעושה לו טובה, והוא תתור דין אסור לו ליהנות מבעלי הדינים בזמן הד"ת, עד כדי כך היה זהיר בסילוק נגיעותיו.

"עובדה נוספת. אירע פעם שקבע דין תורה לב' בעלי דינים, אולם ממש לפני הדיון ביקש מו"ח להודיע לבעלי דינים על דחיית הדיון. הדבר היה לפלא שהרי מו"ח היה ידוע כאיש מסודר מאוד בזמנים, לאחר מכן הסביר שהוא דחה את הדיון מכיון שראה את אחד מבעלי הדין שהוא מתפלל מאוחר, וחושש הוא שיהיה לו נגיעה נגדו בדיון, ורק לאחר שבירר שהלה איחר לתפלה מחמת אונס שאירע לו, נאות לדון אותם.

"...כל אימת שראה שנפתח שיעור חדש בכל מקצוע בתורה, לא הביט על מעמדו וכבודו כלל, אלא היה מתיישב בכבודו ובעצמו ומשתתף בשיעור כאחד השומעים..."

גאון אדיר בכל מכמני תורה. בשיעור בישיבת פונבין

"עובדה הווה ומו"ח הוצרך להיות מסדר קידושין אצל אחד מבני העיר, וכאשר מו"ח שמע מי הם העדים בחופה אמר לו מו"ח שאינו מסכים שפלוגי יישמש כעד מכיון שאין הוא מציית לדינא, המחנות הרגיש אי נעימות בכך ואמר למו"ח שכבר הזמינו לשמש כעד בחופה, נענה לו מו"ח וסיכבד אותו בסידור קידושין למרות שזה יותר מכובד אך לא כעד בחופה, וכשראה המחנות שאין ברירה אחרת שאל את מו"ח האם יכול להודיע לפלוגי שהרב אינו מסכים שישמש כעד? מו"ח השיבו, בטח, תוכל למסור זאת בשמי שאין אני מוכן שישמש כעד מכיון שאינו מציית לדינא. ואכן כך הווה, והנה, למחרת התבונן אותו יהודי מה עבר עליו, וקיבל ע"ע להיות ציית לדינא כפי שהורה לו מו"ח, ואף קיבל אח"כ מכתב חוקרה ממו"ח שמעתה הוא כשר לעדות. כך קיים מו"ח במלואו את הכתוב "לא תגורו מפני איש".

באמת ובאמונה

מוסיף חדב"ג הגרש"צ שליט"א: "בכלל, ישרותו ועדינותו בעניני כספים היתה להפליא. גם בזמנים שמקובל להביא לרבנים תמיכה כספית כמו בתג הפורים, וכן מכירת חמץ וכדומה לא נאות לקחת מכולם, וכאשר הגיע לפניו יהודי שידע שהוא מתקשה בכלכלת ביתו, לא נאות לקחת ממנו כלל כסף. לא אחת היה אומר שאם יש לך כסף תשלם בזה את חובותיך.

"יודע אנכי מקרוב על הבה צ'קים שהביאו לו, אולם כיון שידע שחלה מתקשה בכלכלת בני ביתו, היה קורע את הצ'ק לגזרים.

אלוף המידות. מברך ילדי חמד

המבשר תורני | י"ט שבט תשפ"ב | עש"ק פרשת יתרו

כ

שליחות לת"י

יהודה רצהבי

לזכרו של ר' אהרן חבשוש ז"ל.

לבחזו חפצי עניות: אל הגביר מנחם משה בן
לאחר שבדקו את תעודותי הגיוני לרדת. היה זו
בחדש טבת.

ר' יוסף מגיע לעדן במזל של "דבר" ההופך את
כל תכנית מסעו ומפנה אותו לתימן.

בקרתי אצל הגביר בן וספרי לו שאני בנו
של מרי סעיד שעבר בעדן כשעלינו בשנת תרמ"ב
הוכרתי לו שאמי אפתה להם מצות בימי חג הפסח
כסרתי לו ענין שליחותי ובקשתי ממנו לסדר לי
כרטיס נסיעה לאוסטרליה כי שמעתי שיש קרבה מצד
הנשים בינו ובין שמואל יצחק כהן. הוא הסכים לתת
לי כרטיס נסיעה עד בומבאי. ספינות נוסעים היו מגי-
עית לעדן רק אחת לחדש. בפורים נפלה מכת דבר
בעיר. ביום הראשון נפלה צעירה אחת, ביום השני
שנים. בדרך זו הולכים החללים ומתרחבים מיום ליום
יצא לשוק ערבי מתופף והכריז שכל מי שיש לו חולד
בביתו עליו להודיע לממשלה. בכל יום היו נופלים
משבעה עד עשרה יהודים, ומצד הערבים עשרות
היו האנשים מוציאים את הנגועים לרחובות כדי להצייל
את הבתים והרכוש משריפה. המחלה היתה נמשכת
ג' ימים וסימניה: אבעבועה שהיתה פורחת בבית
השחי וחס גדול. אם לא היה החולה מתרפא בג'
ימים אלו לא היתה לו תקנה. נתנגע במחלה זו בן
של מרי הארון פנחס כהן, שתמך בי כל ימי היותי
בעדן. היה לו לשלום מורח, מכרו של אבי, שהת-
אכסנתי אצלו בקביעות, ספר "סגולות". התחלנו לחפש
בו תרופה לבן בתו של מרי הארון. מצאנו סגולה זו
לעשית מכותאש מסביב לאבעבועה שבבית השחי
שלא תתפשט ולשים עליה תחבושת של שומים, ואף
החולה צריך להרבות באכילת-שומים. נסיעו בצעיר
החולה, בן בתו של מרי אהרון ונתרפא. ובדרך זו
רפאו הרבה יהודים בסתר מפחד הממשלה. שלום
מורחני נמלט מעדן לאחר שהמלכות התחילה לחפש
אחרי אלה שמרפאים בלא רשיון. גם אני הוכיתי
במחלה, נפלתי למשכב ונתרפאתי על ידי סגולה בדר-
קה זו. כל הכסף שהיה לי נתבזבזו בעדן להוצאות

ההגירה. האגרת שמורה עדיין אצל ר' יוסף, תאריכה:
ד' כסלו התר"ס. חתומים עליה ב"ד הצדק של הספר
דום: יוסף נסים בורלא. שמואל נסים ווידאל, חנוך
אנגיל והראשליצ: יעקב שאול אלישר.
באגרת אחרת פונה אותו ב"ד לכל בית-ישראל
במלים: "... ובא האות מאתנו כי דינא הבאים על
החתום להודיע לכל ראשי עם קדש איך לשעבר כעשר
שנים והיותר נסע מהבא איש אחד זה שמו כה"ר שלמר
בן יחיא תימני נ"י ולא נודע אנה פנה אנה הלך
והשאיר את אשתו בכבלי העיגון והיא רכה בשנים
עין במר בוכה על בעל נעוריה. חנותינו במדבר (עפי'
במדבר י"א). בהוראת מחנכים אנו בדברינו. (י"ר).
לראשי בני ישראל היושבים בארצותם במקומותם
במושבתם שבכל מקום אשר המצא ימצא האיש הנזכר
ידברו על לבו לקחת מידו גט כריתות כשר לשם אשתי
שרה דמחקריא סת אלבית בת שמואל (הכהן עדני)
וימסורוהו ביד המוכ"ז הר' יוסף בן סעיד (מצ'מוני)
אשר מינתה אותו האשה הנז' שליח קבלה כמבואר
בשטר השליחות אשר בידו, והשליח הזה מכיר את
האיש ואת האשה ומצוה לעמוד להד"ר עז"ר (שימוש
בהוראת כללית מהשם הפרטי הדדעור. י"ר). לימין
השליח הנז' להצייל את האשה הנז' מכבלי עיגונה
ויכולה מצוה זו להגן בעדן ובעד כל ישר באהלים
ויתנהגו עם הר' יוסף בן סעיד מצ'מוני נ"י הנז' כמנ-
הגם עם כל עוברי דרך ארצם לסיוע הדרכים בטחנו
בגדל חסדם שכה יעשו וכה יוסיפו, ומה' תהיה משי-
כרתם שלימה הן ועושר בביתם ואורך ימים בימנם

תולדות האיש עד השליחות.

עלינו לא"י עם העליה הראשונה בשנת תרמ"ב.
בהיותי בן עשר שנים. ראשית חנוכי קבלתי אצל
רבתי: מרי יוסף אלעזר, מרי אברהם צאלה וברי
יחיא אלעזר. אח"כ לבדתי ב-דורש-ציון שלוש
שנים ומחצה. בהיותי בן י"ז נפטר עלי אבא כרי
והוכרתי בעצמי לשאת בעל המשפחה. עוד בחיי אבי
נתקבלה קבוצת-תימנים לאליאנס ללכוד מלאכת
הסתית. לאחר פטירתו עבדה להתקבל קבוצה שניה
של אשכנזים. בהצלחת הקונסול האמריקאי, ידיו של
אבי נתקבלתי עם קבוצה זו ובמשך ט' חודשים בערך.
לבדתי את אבנתי הסתות. אחר כן עבדתי כסתת
בבנין בית-החולים וולף. בכל יום הייתי משכים ויוצא
ברגל מכפר השליח ואבי היה כהנתישבים הראשונים
של הכפר לביקים עבדתי. באיתה תקופה נפטרה עלי
אשת-נעורי שהיתה אשה יקרה ונכבדה ונתחבבה עלי
כא. לאחר מותה נטל טעם חיי ועולמי חשך בעדי.
קצתי במלאכת הסתית שלא ראיתי בה נחת. הייתי
מהלך במצוקה נפשית וכמעט שנטרפה דעתי. רציתי
לצאת לאויר-העולם ולנדוד בעולמו של הקב"ה.

מסבות השליחות.

לאחר פטירת אשתי הייתי מתאכסן אצל משפחת
שמואל יצחק כהן, שהכיר את אבי מעדן. אשתי של
שמואל היתה מערבית והיתה לה בת בשם "סת"
אלבית" (גברת הבית). שנישאה לתימני בשם שלמה
בן יחיא. סת אלבית היתה אשה קשת-לב ומיררה את
חיי-בעלה. לימים עזבה ונמלטה לאוסטרליה. כתבו לו
שיחזור או שישלח גט לאשתו אך הוא לא חזר ולא
שלח גט. אלא היה נודד באוסטרליה ובמזרח הרחוק
ושלח מכתבים לעתים רחוקות ביותר. הורי הבת היו
מהבאים לתבולות ועושים סגולות כדי להתיר את
האשה מעיגונה ולא עלה בידם. וכך נמשך הדבר
למעלה מעשר שנים.

בשנת תר"ס עמדתי לשאת אשה חלבית. בכסלו
שהוא חודש החתונה. עלתה במוחי מחשבה זו: אני
תימני וכיצד אשא אשה חלבית? ושמה לא יצליחו
הנישואין. נצנץ רעיון בראשי לתור את העולם.
הודעתי בחשאי לשמואל יצחק כהן שאני עומד לנסוע.
א"ל: אם כן טול עליך שליחות-גט לאוסטרליה. כשביל
בתי. הלכנו לבית-דין הספרדים וסדרנו אגרת של
שליחות. ר' אלעזר מורח, סופר בית-הדין, נתן
בידי ככתב לראש הרבנים במצרים ר' אהרן בן שמעון.
יל"ד דוד חן. הרב הראשי שבאלכסנדריה. ר' אברהם
פרסקי מסר לי המלצות לגבירים שבסידני. ר' שמואל
קיבל מכתב מהקונסול האנגלי אל הממשלה בסידני
להכריח את הבורח לתת גט או לבוא בעצמו. נתנו לי
הוצאות עד עדן ושלחו בידי מכתב אל המנוח מנחם
בנין. שהיה קרוב להם. לעזור לי בהוצאות הנסיעה
עד אוסטרליה. קבלתי משרד"ם שביקרו באוסטרליה
א בסינפורי המלצות שיקבלוני בסבר פנים יפות.

היציאה לדרך.

לפני נסיעתי קראתי לזקני השליח וא"ל: תדעו
לכם שאני ניסע בחשאי, כי בטלתי את נשואי עם
החלבית. עמדו לימין אמי ואחיתי ושברו על ביתנו.
למשפחת הנערה ספרתי שאני הולך ליפו לקנות
חברה וצעיף מצרי לכבדי חני הנשים. לארוסתה, כי
חששתי שהם יעכבוני. אחרי הליכת איתי עד מסלול
הברזל יקבלה ממני ג' ימים. ימים הפלגתי באניה
לאליכסנדריה. ולאחר ימי ימים נסעתי לקהיר. ר'
אהרן בן שמעון עבר לי רשימה של נדיבים שאיכל
לקבל אצלם הרומים להוצאות הדרך. מקהיר נסעתי
לסיאץ דרך טנטא וסיאץ הפלגתי לעדן. כשהגעתי
לדין יצגדתי ללכת מן הספינה שאליה השוטרים

א.

"יותר ממה שכתוב כאן, יצאו שליחי ארץ-
ישראל לתימן. מהם שאפילו שמוותם לא נכסרו
לנו, והידועים לנו ענוניאק הם ולא רשמי לדורות
את הרפתקאותיהם וטלטלותיהם." — במלים אלו מסיים
החוקר והביבליוגרף א. יערי את המונוגרפיה הנאה
שלו. "שליחים מא"י לתימן" (סיני, שנה ב', חוב' י"ז"א).
על שליחים מסוג זה נמנה השד"ר ר' חיים צבי כהן
פרידמן, שיצא לתימן בשנים תר"ס—תרס"ב מטעם
ישיבת "עץ-חיים" ו"בקור חולים" הוספיטל בירושלים.
שליחותו נועדה מעיקרה. לאוסטרליה. אולם יד הזמן
כוונה צעדיו לתימן, וזה הדבר: בהיות ר' חיים בעדן
בדרכו לאוסטרליה, פרצה מגפת דבר בעיר והוטל עליה
הסגר (קראנטין). אין יוצא ואין בא. ובאין ביררה.
ממלט ר' חיים את נפשו לתימן, עד יעבור זעם וינטל
רשות משולחי למלא אותה שליחות בתימן. בעדן
זימן הגורל לר' חיים יהודי-תימני מירושלים. ר'
יוסף מצ'מוני (חאפדי), שאף הוא עמד לצאת לאוסטר-
ליה בשליחות גט, ושניהם נועצים יחדיו ומחליטים
לצאת לתימן: ר' חיים כשד"ר העיקרי, ור' יוסף ככר
לויה ומתורגמן. אולם משיצאו לערי-תימן מילאו
שניהם תפקיד שווה ובמקרים רבים — כפי שמוסר ר'
יוסף — נפלה מעמסת הגביה על שכמו הוא בלבד.

מחזן לתפקיד של הגביה. מופיעים שני השדר"ם
כמתקנים בשטחי הדת והחברה בכל מקום שנקראו
לכך כיאות לשליחי של ירושלים. הם מתקנים
תקנות נישואין, מקימים מקואות טהרה, עושים
שלום בין הצבור ובין איש לאשתו, מושיטים ידם
לקהל בצר לו, ואף מצילים נפשות מצפרני השמד
ומביאים את בשורת א"י לפנות החשוכות והנד-
חות של תימן. הכל כמנהגם של השדר"ם. כסע זה
אינו חסר גם סממנים שכל מסע לתימן מכילה בהם:
הרפתקאות ופגעים, שוד וסכנת נפשות. השליחות
נסתיימה בהצלחה ונאספו 500—600 ריאל בערך.
(כמאה וחמישים לא"י. סכים לא קטן כלל לגבי אותה
תקופה ולגבי תימן הדלה).

קהלת התימנים בירושלים שנמצאה אז, לאחר
פרידתה מהספרדים בתנאים של חבלי יצירה והתהוות
ובמצב כספי קשה, לא התרעמה ולא ערערה כשנודע
לה דבר השליחות. יש לציין לשבח את האחדות של
שבטי ישראל באותם הימים: קהלות האשכנזים והס-
פרדים שולחות שדר"ם לתימן כשם שהקהלה התימ-
נית שולחת שדר"ם לארצות המזרח, להודו ולמזרח
הרחוק. הילוף-שדר"ם זה ליכד את בית-ישראל
לאחד.

הודות למסע לתימן, הכיר ר' חיים את יהודי
תימן והם נתחבבו עליו מאד. וכשחזר לירושלים התי-
קרב אל חוגי הקהלה התימנית וזו שלחה אותו אח"כ
כשד"ר לאירופה. ר' חיים מצא את מותו בנכר
בקונגו הבלגית בטבת תרע"ה בשעת שליחותו.

יום אחד משני נושאי השליחות, לא כתב את
פרשת המסע והשדר"ות המענינים. מששמעתי מפי
הישיש ר' יוסף מצ'מוני, יאריך ימים, על שליחות
זו, גלגיליה וטלטוליה, מצאתי לנכון להעלות את
הדברים על גבי הנייר. ר' יוסף מצ'מון בחוש זכרון
מצוין, והגם שעברו על השליחות הגיל למעלה
כארבעים שנה, מרחפים המאורעות כמו דיוק למד
עניני. אני מיסר בזה את תיאור המסע כפי שסיפר
לר' יוסף:

(*) בהודעות אחרת אכתוב על השדר"ים ששל-
חה קהלת תימן לגולה.

(**) לכרות מאכצי הרבים אצל אלמנתו והבריו
יכן במשרדי הת"ת והב"ה. לא הצלחתי להעלות עליי
פרטים נוספים אי חומר בכתב על השליחות.

החליפה, רק ככה זה, הבן אדם הוא מפונק, והוא מוכן להשקיע בשביל זה, ואנשים קצת יותר שכליים הם גם מפונקים, בן אדם מחפש שידוך, הוא יכול לקחת הרבה פעמים שידוך מעולה, אם הוא מדבר על הדבר עצמו, אבל בגלל כל מיני שיקולים מהצד, שהם בגדר פינוק, שהם לא מהותיים, הוא מוכן לקחת על עצמו הרבה כספים, הוא מוכן להיכנס לחובות שנמשכים למשך הרבה שנים, וזה נורמלי כי אדם דורש פינוק, עושים חתונה מוציאים עשרות אלפי שקלים, אפשר לעשות כמו ברית מילה, אחרי השואה עשו חתונות פשוטות מאד שבקושי עולות כסף, האם לא יהיו טוב אח"כ, רק זה פינוק וזה נורמלי, למרות שזה עולה הרבה כסף, ובנ"א מוכן להשקיע בזה הרבה מאמצים.

מורינו ורבינו הוא היה מפונק מאד מאד מאד, הוא חי חיים מפונקים, אבל החיים שלו היו חיים של לעשות רצון השם, אם עושים מצוה נכון אפשר להקל מפה ולהקל משם, אבל אני רוצה שזה יהיה יפה, אם מסתכלים במראה, במראה של השו"ע, במראה של התורה, זה בסדר, אבל האם זה יפה, האם זה בדיוק כמו שאני רוצה, שזה נוצץ ומבריק, עושים מעשה שיש בזה חשש נידנוד של עבירה, אחר העיון הגדול זה מותר, אבל זה לא שידוך בשבילי המעשה הזה, העסק הזה, לא שידוך בשבילי, זה היה חלק גדול מהדברים שהוא החמיר בהם, זה היה פינוק, אבל פינוק של חיים של תורה, של מה הקב"ה רוצה איך צריך להיראות הקיום מצוות, איך צריך להיות הזהירות מעבירה.

אני רוצה לסיים בדבר אחד, כתוב בגמ' בהוריות, חכם שמת אין לנו כיוצא בו, נשאלת השאלה מה פירוש אין לנו כיוצא בו, האם יש לנו רק חכם אחד, אין לנו עוד חכמים, לפעמים יש חכמים יותר גדולים, התירוץ הוא כל חכם יש לו את היחודיות שלו, מורינו ורבינו היה לו יחודיות גדולה, וזה האבידה הכי גדולה, כל לומד, אברך צעיר, ת"ח מבוגר, יכל להיכנס בכל נושא שבתורה ולדבר איתו בלימוד, לא לקח יותר מדקות ספורות, וגם בנושא שהוא בכלל לא היה מונח בו, שהוא נכנס לנושא והגיע עוד הרבה מעבר לבן אדם שהגיע לדבר איתו, אפי' שהוא לא עסק בהם כבר כמה חודשים, וגם נושאים שהוא הכיר אותם, וכבר למד אותם כמה וכמה פעמים, הוא התחיל אותם מהתחלה, כאילו אין לו בזה שום עמדה ושום גישה, והרבה פעמים הוא הסכים לשנות דעה גם בדברים שהוא למד כבר כמה פעמים, וכל זה היה בעומק בעומק, יכלו לדבר איתו אפי' חמש שש שעות, וזה היה מעשים שבכל יום ממש, והוא היה יוצא באמצע לחשוב עוד ועוד, ובן אדם שיצא אח"כ הוא ידע דבר אחד, נהיה לו אור בכל הסוגיא, בדרך כלל קיבלו את דבריו, בגלל שהוא היה משכנע מאד, כיון שהוא ידע את האמת עד הסוף, אבל גם אם היה נשאר בויכוח, אבל ידעו בדיוק מה נקודת הויכוח, וידעו בדיוק את כל הנקודות, והדבר הזה זה דבר שאין, אין לו תחליף, אין לנו כיוצא בו, השם יעזור שנוכל קצת לאחוז מדבריו ונעשה נחת רוח לקב"ה.